

23 'Ιουνίου

Εἰς ἓν τῶν προηγουμένων φυλλαδίων τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας» ἐδημοσιεύθη ἀπόσπασμα τοῦ νέου δραματικοῦ εἰδυλλίου τοῦ κ. Δημ. Γρ. Καμπούρογλου «Στὴν Ἰτιά ἀπὸ κάτω» τὸ ὁποῖον παρεστάθη κατ' αὐτὰς ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Τσόχα. Ἡ Χρυσῆ, μήτηρ τοῦ Γιώτη, ὡς ἐνθυμείσθε, γραία καὶ τυφλή, κοιμᾶται πλησίον τοῦ πηγαδιοῦ, ἐν ᾧ ὁ νεαρὸς Γιώτης, κατερχόμενος ἀπὸ τοῦ δάσους, καὶ ἡ Δροσιά, κόρη χωρική, ἀνερχομένη ἀπὸ τῆς παραλίας, ὅπου ἐπλυνεν ἀνδρομίδας, συναντῶνται ὑπὸ τὴν σκιὰν πελωρίας ἰτέας καὶ ἀμοιβαίως μαγευμένοι, ἀνταλλάσσουσι λόγους τρυφερούς, οἱ ὅποιοι καταλήγουσι εἰς ἓν' ἀγνότατον ἐρωτικὸν ἐναγκαλισμὸν.

Ἡ σκηνὴ αὕτη εἶνε ἀναβίωσις μιᾶς ἄλλης ὁμοίας, ἡ ὁποία συνέβη ἐκεῖ πρὸ ἐτῶν, μετὰ τῆς Χρυσῆς, νεαρᾶς κόρης τότε, καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Γιώτη, νεαροῦ ποιμένος ὡς αὐτός. Τὸ ἴδιον ἕσμα τῆς λυγερῆς συνεκίνησε τὸν νέον, ὁ ἴδιος ἦχος τῆς ποιμενικῆς φλογέρας προσεῖλκε τὴν κόρην καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς μακροβίου ἰτέας τὴν σκιὰν συνήθη, ὅπως σήμερον, ὁ ἄλλυτος ἐρωτικὸς δεσμός. . . . Εἰς τὸ τέλος ἀποθνήσκουσα ἡ γραία Χρυσῆ παρακαλεῖ νὰ τὴν θάψουν στὴν ἀγαπημένη τῆς ἰτιά ἀπὸ κάτω. Ἐκ τῆς ὄραιας ταύτης συμπλώσεως ἀπορρέει κυρίως ἡ λεπτὴ ποιητικὴ αἴρα ἡ διαπνέουσα τὸ εἰδυλλιον τοῦ κ. Καμπούρογλου καὶ τὸ οἰκογενειακὸν δένδρον μεγαλύνεται οὕτω πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ θεατοῦ εἰς σύμβολον γιγαντιαῖον, δένδρον μαγευμένον, τὸ φύλλωμα τοῦ ὁποίου ἀναπλάσσει ἢ φαντασάει ὡς ψιθυρίζον ὑπὸ τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου, ἐκεῖ εἰς τὴν ἔρημον ἐξοχὴν, λόγους ἀγάπης μυστικούς. . .

Κατὰ δεῦτερον λόγον συγκινεῖ ἡ ἀγαθοποιὸς ἐπίδρασις τῆς Δροσιάς ἐπὶ τοῦ Μούρτου. Ὁ Μούρτος αὐτὸς εἶνε ἀδελφὸς τῆς Χρυσῆς. Μετὰ τὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν του, εἶνε αὐτὸν περιῆλθεν ἡ περιουσία τῆς οἰκογενείας, διαψιδοῦται δὲ καὶ τὴν κληρονομικὴν μερίδα τῆς Χρυσῆς, ἡ ὁποία ἐρχεται εἰς τὰ Μέγαρα μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς νὰ τὴν ζητήσῃ. Ὁ Μούρτος εἶνε κακός, ἀναίσθητος, φιλοχρήματος, δυσειδής. Μόνον ἡ ὄραιότης τῆς Δροσιάς τὸν συγκινεῖ καὶ ζητεῖ νὰ τὴν λάβῃ εἰς γάμον. Ἡ πτωχὴ οἰκογενεὶα τῆς χρεωστῆ εἰς τὸν πλούσιον Μούρτον, ὁ ὁποῖος ἔχει εἰς τὸ θυλάκιόν του ὡς ἀπειλὴν τὴν ἀπόφασιν τῆς κατασχέσεως. Ἡ Δροσιά καὶ ἡ μήτηρ τῆς θάπομεινουν μετ' ὀλίγον ἔρημοι, ἄνευ στέγης, ἄνευ ἄρτου. Ἀλλ' οὔτε τοῦ σκληροῦ αὐτοῦ μέλλοντος ἢ ἀποψὲς πείθει τὴν Δροσιάν νὰ δοθῇ εἰς τὸν ἀποτρόπαιον ἐκδιαστήν, τὸν ἀποπάντων μετὰ τὴν συνάντησιν τοῦ Γιώτη, τὸν ὁποῖον ἠγάπησεν. Ἡ πάλιν κατ' ἀρχὰς διὰ λόγων καὶ κατόπι δι' ἐρ-

γων, εἶνε ἰσχυρὰ μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ τοῦ Μούρτου, εἰς τὸ κρισιμώτερον δὲ σημεῖον ἐπιφαίνεται ὁ Γιώτης, ὁ ὁποῖος τὴν ὑπερασπίζει ἐμπράκτως κατὰ τοῦ ὑβριστοῦ. Ὁ Μούρτος καταγγέλλει τὸν Γιώτην, ἐνεργεῖ δὲ νὰ συλληφθῇ αὐτὸς καὶ ἡ Δροσιά. Ἀλλ' ὁ νέος δραπετεύει, μένει δὲ μόνον ἢ ἡ κόρη δεμένη, ὑπὸ τὴν φύλαξιν τοῦ Μούρτου. Ἴδου στιγμὴ νὰ ἐκδικηθῇ ὁ κακός. Τώρα θὰ τὴν μάθῃ πὼς σπκόνουν χερί ἐναντίον του. Ἀλλὰ καθ' ἦν στιγμὴν ὄρμῃ νὰ τὴν κτυπήσῃ, ἀκούεται πυροβολισμὸς καὶ ὁ Μούρτος πίπτει πληγωμένος εἰς τὴν χεῖρα. Τὸν ἐκτύπησεν ὁ Γιώτης καὶ ἐτρόπην πάλιν εἰς φυγὴν. Ὁ πληγωμένος οἰμῶξος ζητῶν βοήθειαν. Ποῖος θὰ τοῦ τὴν δώσῃ; Ἀλλ' ἴδου ἡ Δροσιά, ἡ ὁποία λυεῖ ἐπὶ τέλους τὰ δεσμά τῆς. Ὁ ἐχθρὸς τῆς εὐρίσκειται ἐκεῖ χαμαί, εἰς τὴν διάθεσίν τῆς. Ἀρὰ γε θὰ τὸν ἀποτελειώσῃ; . . . Ὁ κακὸς τὸ φοβεῖται καὶ ζητεῖ ἔλεος. Ἀλλ' ἡ Δροσιά εἶνε ἀγαθὴ καὶ πρὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ πληγωμένου καὶ πάσχοντος καὶ ἰκετεύοντος, λησμονεῖ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν ὑβριστὴν καὶ τῷ παρέχει πᾶσαν βοήθειαν. Ἡ πρᾶξις αὕτη προξενεῖ ἐπανάστασιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Μούρτου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ Δροσιά ἐξασκεῖ ἀκαταμάχητον ἐπ' αὐτοῦ γόητρον. Ἡ καλωσύνη τῆς ἢ ἀγγελικὴ τὸν συγκινεῖ περισσότερο ἀπὸ τὴν ὄραιότητά τῆς, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ἐπεθύμησε καὶ ὅ,τι δὲν ἔκαμεν ὁ ἔρωσ, τὸ ἔκαμεν ὁ θαυμασμὸς. Ὁ κακὸς ἔγινε καλός. Φθάνουν οἱ χωροφύλακες, ἀλλ' ὁ Μούρτος δὲν προδίδει τὸν τραυματίσαντα. Καὶ τελειώνει νὰ τὸν ἀσπασθῇ εἰς τὴν τελευταίαν σκηνὴν, τὸν Γιώτην αὐτὸν ὁ ὁποῖος τὸν ἐστέρησε τῆς χειρὸς του καὶ τῆς Δροσιάς, ἐν ᾧ ἡ γραία Χρυσῆ ἀποθνήσκει εὐτυχῆς διὰ τὴν συμφιλίωσιν, ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει ὄλων τῶν ἀγαπητῶν τῆς τὴν εὐτυχίαν.

Αὕτη ἐν ὀλίγοις εἶνε ἡ οὐσία τοῦ δραματικοῦ εἰδυλλίου. Τὸ παρακολουθεῖ τις μετ' εὐχαριστήσεως ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἁρμονικόν, σύμμετρον, καλογραμμένον. Τὰ λυρικά του μέρη εἶνε ἐξοχα πολλαχού δέ,—προπάντων εἰς τὴν δευτέραν καὶ τετάρτην πράξιν—καὶ τῆς δραματικῆς ἀληθείας αἰσθάνεται τις τὴν πνοήν. Τὸ ὄλον εἶνε πλῆρες ποιήσεως, ἀποτελεῖ δὲ μίαν τῶν ὄραιότερων ἐμπνεύσεων, τὰς ὁποίας εἶδομεν ἀπὸ σκηνῆς. Ἐπὶ πλέον δὲ καὶ οἱ στίχοι εἶνε ὡςεπιτοπολύ ὄραιοι, μετ' ἐπιγραμματικῆς συχνὰ λιτότητος διατυποῦντες ἰδέας, ὡς ἀποφθέγματα.

Δὲν ἠξέυρομεν τώρα ἂν εἶνε δίκαιον τὸ εἰδυλλιον νὰ κριθῇ ὡς δρᾶμα. Ἀλλὰ τότε μόνον εἰς τὸ ἔργον τοῦ κ. Καμπούρογλου θὰ εἰρισκῆ τις ἐλλείψεις οὐσιώδεις. Τὰς ὑποδεικνύει ὄλας, μετ' ἐκτάκτου ἀνθρωπότητος καὶ κριτικῆς διαυγείας εἰς ἄρθρον δημοσιευθὲν εἰς τὴν καθημερινὴν «Ἑστία» ὁ κ. Κουρτίδης καὶ ἐκεῖ παραπέμπομεν τοὺς ἀναγνώστας μας.

Ἡ παράστασις τοῦ ἔργου ἐστῆθη ὑπὸ ἐπιτυχίας. Εἰς τοὺς θεατὰς ἤρθεσε πολὺ, καταχειροκροτηθέν, εἰς τοῦτο δὲ συνέτειναν καὶ οἱ ἠθοποιοί, προπάντων ὁ Παντόπουλος. Ἀλλ' ἄρὰ γε, ἐγεννήθη ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐκεῖνος καὶ ἐχύθησαν τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα προκαλεῖ ἢ παράστασις τῶν «Ὁρφανῶν» τῶν «Ρακοσυλλεκτῶν» καὶ

τῶν λοιπῶν λαϊκῶν δραμάτων; Ὅχι. τὴν θορυβώδη καὶ ἐνθουσιαστικὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν δὲν εἶχεν ἢ «Ἰτιά» ἀλλὰ παρ' ἡμῖν, ὅπου οἱ ἀληθεῖς καλαίσθητοι μετροῦνται εἰς τὰ δάκτυλα, ἔργον φιλολογικὸν δὲν εἶνε ἀκόμη δυνατόν νὰ τὴν ἔχη. Τὸ κοινὸν μας, — καθὼς καὶ μερικοὺς κριτικούς — συγκινεῖν δράματα ἀνάλογα πρὸς τὰ μυθιστορήματα τῶν ἡμερησίων ἐπιφυλλίδων.

Γρ. Ξ.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΑΓΝΑΔΑΤΤΑ¹

Ποίημα Ἰνδιό.-Μετάφρ. Α. Ν. Κεφαλληνού.

— Τέτοια θλιψτικὴ φωνὴ γροικῶντας, ὁ νοὺς μου ἐσκοτίνισσε, καὶ τρεμάμενος ἀπὸ φόβου μὴ ἔκαμα ἓνα κρῖμα ἀσπῆνω νὰ πῆσῃ τὸ δοξάρι ἀπὸ τὸ χερί μου. Σιμόνοντας μὲ βία εἶδα πληγωμένον εἰς τὴν καρδίᾳ ἓναν δύστυχον νέον μὲ φόρεμα δερμάτινον καὶ μὲ δεμένα τὰ μαλλιά σὰν ἀσκητῆς² πεσημένον εἰς τὸ νερό. Αὐτὸς βαθῶα πληγωμένος θανάσιμα σηκόνοντας τὰ μάτια πρὸς ἐμὲ τὸν ἄθλιο, τοῦτα τὰ λόγια εἶπε, ὦ βασίλισσα, σὰν νὰ θελε νὰ μὲ κάψῃ μὲ τὴ φλόγα τοῦ θυμοῦ του. — Ἐὶ κακὸ σοῦ ἔχω κάμη πολεμιστῆ, κ' ἐσκοτώσες ἐμὲ πού ζῶ 'ς τὰ δάση κ' ἤλθα νὰ πάρω νερό γιὰ τοὺς γονεῖς μου; Αὐτοὶ οἱ δυστυχισμένοι τυφλοὶ γέροντες γονεῖς μου, ἔρμοι εἰς τὸ μοναχὸ δάσος, ἐμὲ προσμένουν μὲ πόθο. Μὲ αὐτὴ τῆ μὴ σαίττεια τρεῖς ἐσκοτώσες, σκληρὲ, ἐμὲ καὶ τῆ μητέρα μου καὶ τὸν γλυκὸ μου πατέρα, γιατί, πού κακὸ δὲν ἐκάμαμε; Βέβαια δὲν βλέπω κανέναν καρπὸ ἀπὸ τὴν ἄσκησι ἢ καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσι τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀφοῦ δὲν γνωρίζει ὁ πατέρας μου πού σύ, ἄφρονα, μ' ἐσκοτώσες. Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ ἐγνωρίζε τί θὰ ἐδύνουτον νὰ κάμη ἀπὸ τὴν τύφλα ἀκίνητος; καθὼς τὸ κομμένο δένδρον δὲ δύναται νὰ βοηθήσῃ ἄλλο δένδρον πού κόβεται. Πήγαινε εὐθὺς καὶ διηγῆσου το σοῦ τοῦ πατέρα μου, ὦ Ῥαγουίδη³, μὴ σὲ κάψῃ ἡ κατάρρα του ὅπως τὴν ξερὴ πελεκοῦδα ἢ φωτιά. Αὐτὸ τὸ μονοπάτι βγαίνει εἰς τὸ ἐρημητήριο τοῦ πατέρα μου, πήγαινε γοργὰ καὶ κάμε νὰ λάβῃ ἔλεος γιὰ σέ, μὴν ὀργισθῇ καὶ σοῦ δώσῃ τὴν κατάρρα του. Βγάλε μου γλήγορα τὴ σαίττα. Αὕτη ἡ σαίττα πού σύ ἔχεις σαίττεψη φλογίζοντας τὴν καρδίᾳ ὅσῃ ἢ φωτιά τῆς ἀστράπης μου σβύνει τὴν πνοή. Τράβηξέ μου τὴ σαίττα μὴ λάβω θάνατο μ' αὐτὴν μὲς τὴν πληγή. Ὅχι δὲν εἶμαι ἐγὼ δύο φορὲς

¹ Ἴδε σελ. 188.² Γνώρισμα τῶν ἀσκητῶν ἦταν ἓνας τρόπος χτενιστῆς ἰδιαίτερος καὶ τὰ φορέματα πού ἐφοροῦσαν ἢ δερμάτινα ἢ καὶ ἀπὸ φλοῦδες τῶν δένδρων.³ Ραγουίδης εἶναι τὸ πατρωνυμικὸν ὄνομα πού εἶχαν οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰθιοπίας ἀπὸ τὸν Ῥαγὸν προπάππον τοῦ Ῥάμα, καθὼς καὶ Ἰζθακούιδης ἀπὸ τὸν Ἰζθακὸν ἓναν ἀπὸ τοὺς προγόνους τοῦ Ῥάμα.

γεννημένος¹. μὴ σὲ τρομάξῃ ὁ φόβος μὴν ἐσκοτώσῃς ἕναν βραχμάνον². Ὅμως ἀπὸ βραχμάνον πατέρα ἐγεννήθηκα ποῦ κατοικεῖ ἔς τὰ δάση καὶ ἀπὸ μία σουδρά³. — Τέτοια λόγια μοῦ εἶπε ὁ νέος ποῦ εἶχα πληγώσῃ μὲ τὴ σαίττα μου. Κ' ἐγὼ βλέποντας αὐτὸν τὸν νέον κειτάμενον εἰς τὴν Σαραίου ὄλον βρεγμένον εἰς τὸ κορμὶ νὰ μύρεται καὶ νὰ στενάξῃ ἀπὸ τὸν πόνο τῆς σαίττειας, ἔχασα κάθε μου δύναμι. Ὅμως κάνοντας νὰ συνέλθω ποῦ εἶχα χαμένα τὰ λογικά, ἐτράβηξά τοῦ πονεμένου τὴ σαίττα μὲ ὀρμή, ἐλπίζοντας νὰ ζήσῃ αὐτὸς ὁ ἐρημίτης. Ἀλλὰ μόλις ἐβγήκε ἡ σαίττα, ἐπόνεσε γιὰ λίγο ἀκόμη τὸ τέκνο τοῦ ἀσκητῆ, ὁ ἀνασασμός του ἔγεινε ἀγκομαχητό, ἐσπάραξε, ἀνάγκυρε τὰ μάτια του καὶ ἐξεψύχησε. Ὅταν ἀπέθανε τὸ τέκνο τοῦ μεγάλου ἀσκητῆ κατακορημιζόντας εὐθὺς ἐμὲ μὲ ὄλη μου τὴ δόξα, πυκνὴ μαυρίλλα ἐσκέπασε τὰ λογικά μου κ' εὐρέθηκα βυθισμένος σὲ συμφορὰ μεγάλη, βέβαιη.

II

Τότε ἐγὼ, ὅταν ἐβγαλα τὴ φλογερὴ σαίττα, ὅμοια μὲ φίδι φαρυμακερό, ἐκίνησα, παίρνοντας τὸ σταμνί, κατὰ τὸ ἐρημητήριο τοῦ πατέρα του. Ἐκεῖ εἶδα τοὺς δύστυχους γονεῖς του, τυφλοὺς γέροντας κ' ἔρμους ὡσάν πουλιὰ μὲ τὰ φτερά κομμένα. Ἐκλάθονταν σιμὰ καὶ οἱ δύο οἱ πικροὶ ποῦ ἐγὼ ἐθανάτωσα, καὶ μὲ λαχτάρια ἐσυννομιλοῦσαν γιὰ τὸ τέκνο τους καθὼς τοὺς ἐθασάνιζε ἡ ἔγνοια νὰ ἴδουν τὸ παιδί τους. Μὲ τὴν ψυχὴ θλιμμένη σιμόνοντας ἐγὼ ποῦ ἀθέλητα εἶχα κάμη τέτοιο μεγάλο κρῖμα ἐκυττούσα αὐτοὺς τοὺς δύο ἀσκητὰδες καθήμενους εἰς τὸ ἐρημητήριο. Ὅταν ἄκουσε βρόντο πατημασιῶς ὁ ἐρημίτης ἐμίλησε πρὸς ἐμέ. — Γιατί αὐτὴ σου ἡ ἀργητα παιδί μου; φέρε γλήγορα τὸ νερό. Ὡ Ἰαγναδάττα⁴, πολλὴ ὥρα γλυκὲ μου, ἐπαγιγνίδισες εἰς τὰ νερά· μ' ἔγνοιαν ἦταν ἡ μητέρα σου, καθὼς κ' ἐγὼ, παιδί μου. Ἄν κάπως σὲ ἐπικράναμε ποτὲ ἐγὼ ἢ καὶ ἡ μητέρα σου, ἐσὺ συχώρεσέ μας καὶ πλέον μὴν ἀργῆς ὅταν πηγαίνης κάπου.

¹ Δύο φορές γεννημένοι (dvi-jati) ἦταν κυρίως οἱ Βραχμάνοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλες δύο ἀνώτερες τάξεις τῆς Ἰνδικῆς κοινωνίας, γιὰτὶ ἐθεωροῦσαν ἀναγέννησι τὴ τελετὴ ποῦ ἔκαναν ὅταν ἐφθάναν εἰς τὴν ὠριμὴν ἡλικίαν ποῦ ἠμποροῦσαν νὰ ἐμβοῦν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς τρεῖς πρώτες τάξεις.

² Ἡ βραχμνοκτονία ἦταν ἁμαρτία ποῦ ἔμενε γιὰ πάντα ἀσυγχώρητη τόσο εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, καθὼς καὶ εἰς τὸν ἄλλον.

³ Σουδρά εἶνε ἡ γυναῖκα τῆς τέταρτης τάξεως. Εἰς τὴς τὰς τάξεις κυρίως εἶναι μοιρασμένη ἡ κοινωνία τῶν Ἰνδῶν, εἰς τὴν τάξιν τῶν Βραχμάνων, τῶν Πολεμιστῶν, τῶν Γεωργῶν Ἐμπόρων κλπ. καὶ τῶν Δούλων (sudra) ὑπάρχουν ὅμως μύριες ἄλλες ὑποδιαίρεσεις.

⁴ Ἰαγναδάττα εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ νέου ἀσκητῆ ποῦ ἐσκοτώσε ὁ Λασάραθας, καὶ εἶναι λέξι σύνθετη (yajñ'a-datta) ποῦ δηλοῖ ἐκεῖνον ποῦ εἶναι δομένος ἀπὸ τὴ λατρεία τοῦ θεοῦ, ἀπὸ δέξι, ἀπὸ τὴ θυσία.

Σὺ εἶσαι τὴν τὸ στήριγμα ἐμὲ τοῦ κρατημένου, τὸ φῶς μου τοῦ τυφλοῦ, εἰς ἐσὲ εἶνε δεμένη ἡ ψυχὴ μου. Ἀλλὰ γιατί δὲν ἀπολογιέσαι; — Μὲ ἀργὸ πάτημα σιμόνοντας τότε τρομασμένος ἀποκρίθηκα ἐγὼ εἰς αὐτὸν ποῦ ἔλεγε τέτοια λόγια παραπονετικὰ λαχταρώντας γιὰ τὸ τέκνο του, καὶ μὲ τὸ λαρύγγι πνιγμένο εἰς τὰ δάκρυα, κάνοντας νὰ στερεώσω τὴν ἀχάμνια τῆς φωνῆς, μὲ σχῆμα παρακαλεστικὸ ὀλοτρῆμος τοῦτα τὰ λόγια εἶπα μὲ μιλιὰ κοιμένη ἀπὸ τὸν τρόμο. — Ἐγὼ εἶμαι ὁ πολεμιστῆς Λασάραθας, δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ υἱός σου, ὦ ἀσκητῆ, φθασμένος ἐδῶ ἀφοῦ ἔκκαμα ἕνα κρῖμα φοβερό ποῦ ὅλοι οἱ κκαὶ θὰ κατακρίνουν. Ὡ εὐλογημένη, μὲ τὸ δοξάρι ἔς τὸ χέρι ἐφθασα εἰς τῆς Σαραίου τὴν ἀκροποταμιά ὄλος πόθο νὰ σκοτώσω ἄγνωστο ἀγρίμι ποῦ νὰ σιμώσῃ ἐκεῖ. Ὅταν ἄκουσα τὸν ἦχο ἐνός σταμνιοῦ ποῦ ἐγιόμιζε καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ σκοτώσω ἕναν ἐλέφαντα, ἐπλήγωσα τὸ ἴδιο σου τὸ τέκνο.

Γροικῶντας τὸ παράπονο ἐκείνου ποῦ ἦταν πληγωμένος ἔς τὴν καρδιά μὲ τὴ σαίττα, ἐρρίχθηκα τρομασμένος κατ' αὐτὸ τὸ μέρος, κ' εἶδα τὸν ἐρημίτη. Ὡ εὐλογημένη, σαίττειόντας εἰς τὸ ἄκουσμα ἐνός ἤχου μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ σκοτώσω ἕναν ἐλέφαντα ἔρριξα κατὰ τὰ νερά τὴ σαίττα ποῦ ἐπλήγωσε τὸ τέκνο σου. Ὅταν τοῦ ἐβγαλα τὴ σαίττα ἐσθύσθηκε ἡ πνοή του, καὶ ἀφοῦ ἐκλάψε πολλὴ ὥρα ἐσᾶς τοὺς δύο ἐρημίτες ἐπέταξε ἔς τὸν οὐρανὸν. Εἰς ἐμὲ ποῦ ἀνήξερρος ἐπλήγωσα τ' ἀγαπημένον τέκνο σου, ὦ ἀσκητῆ, κ' εὐρῆκε μὲ τέτοιον τρόπο τὸ τέλος του, ρίξε σὺ τὴν ἄν ἦναι θέλημά σου, ὄλην τὴν φλόγα τοῦ θυμοῦ σου. — Αὐτὸς γροικῶντας τέτοια λόγια, γιὰ μιὰ στιγμή ἄλαλος συνῆλθε μὲ βαθύ ἀναστέναγμα κ' εἶπε πρὸς ἐμέ ποῦ ἔστεκα σὲ στάσι παρακαλεστική. — Ἐάν ἐσὺ κάνοντας τέτοιο κρῖμα δὲν ἤθελε μοῦ τὸ ὁμολογήσης ὁ ἴδιος, τότε καὶ τοὺς λαοὺς σου ὄλους ἤθελε κατακάψῃ ἡ φωτιά τῆς κατάρης μου. Ὡ πολεμιστῆ, ὁ θάνατος ἐνός ἐρημίτη ἂν ἤθελε γίνῃ θεληματικὰ θὰ ἐκρημιζέ εὐθὺς ἀπὸ τὸ θρόνον του τὸν ἴδιο τὸ Βράχμα¹ τὸν ἀκλόνητον. Ἐφτὰ ἀπὸ τοὺς προγόνους σου καὶ ἐφτὰ ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους σου εἰς τὴ δική σου γενεά, ἄθλιε, θὰ ἐπεφταν σὲ δυστυχία ἐάν ἐσὺ ἐθανάτωνες θεληματικὰ ἕναν ἀσκητῆ. Ἀλλὰ γιατί ἀθέλητα τὸν ἐθανάτωσες σὺ μόνεις σήμερα ζωντανός· εἰδεμὴ πῶς θὰ ἐζούσες ποῦ τὴν οὔτε ἡ γενεά τῶν Ραγουιδῶν δὲν ἤθελε ὑπάρχει πλέον; Ὅδηγσέ με ἀμέσως ἐκεῖ ποῦ μὲ σαίττα φονικὴ ἐσκοτώσες τὸ γλυκὸ μου τὸ τέκνο, τὸ στήριγμά μου τοῦ τυφλοῦ. Πιθὼ νὰ ψηλαφήσω τὸ τέκνο μου ποῦ κείτεται ἔς τὸ σιάδι, ἐάν μείνω ζωντανός ὡς ν' ἀπολάβω τὸ ὑστερινὸ ἀγκαλιασμά τοῦ παιδιοῦ μου. Μαζὶ μὲ τὴ συμβία μου σήμερα θὰ ψηλαφήσω αὐτὸν ποῦ

¹ Ὁ Βράχμας εἶναι τὸ ὑψηλότερον ἀντικείμενον τῆς θεοσοφίας· τὸ θεῖον θεωρούμενον ὡς ἀπρόσωπο, τὸ ἀπόλυτον.

μὲ τὰ μέλη αἱματωμένα καὶ τὰ μαλλιά λυτὰ καὶ ἄταχτα ἐπέρασε εἰς τὸ βασιλεῖο τοῦ Ἰάμα¹. — Τότε μόνος ἐγὼ ὀδηγώντας εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος καὶ τοὺς δύο βαρῶν πικραμμένους ἔκκαμα κ' ἐγγίξε αὐτὸς μαζὶ μὲ τὴ συμβία του τὸ τέκνο του ποῦ ἐκείτοτον νεκρό. Βασιανισμένοι ἀπὸ τὴν πίκρα τοῦ παιδιοῦ τοὺς ἐπασπάτευσαν τὸ τέκνο τοὺς ποῦ ἐκείτοτον ἔς τὴ γῆ, καὶ βγάνοντας φωνὴ τοῦ πόνου ἔπεσαν κ' οἱ δύο ἐπάνω του. Ἡ μητέρα τοῦ νεκροῦ γλύφοντας μὲ τὴ γλώσσά της τὸ πρόσωπό του θλιφτικὰ ἐμύροτον ὅπως ἡ τρυφερὴ ἀγελάδα ποῦ ἔχει χάση τὸ μωσχάρι της. — Πῶς δὲν σοῦ εἶμαι ἐγὼ, ὦ Ἰαγναδάττα, γλυκὲ μου, καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ σου πλέον ἀγαπητή; Γιατί ἐνῶ ἐτοιμάζεσαι γιὰ τόσο μακρὸν ταξίδι δὲν μοῦ συνυχαίνεις; Ἀγκαλιάσέ με πρώτα καὶ πηγαίνεις ὕστερα, παιδί μου. Γιατί, καλέ μου, εἶσαι ὀργισμένος ἐναντίον μου καὶ δὲν μ' ἀπολογιέσαι; — Καὶ ὡστόσο ὁ πικρὸς τοῦ πατέρας πασπατεύοντας τὰ μέλη του, τοῦτα ἔλεγε ὁ θλιμμένος πρὸς τὸ νεκρὸ του τὸ τέκνο ὡσάν νὰ ἦταν ἀκόμη εἰς τὴ ζωὴ. — Πῶς δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ πατέρας σου, παιδί μου, ποῦ μαζὶ μὲ τὴ μητέρα σου ἦλθα πρὸς ἐσὲ; Σήκου λοιπόν, γλυκὲ μου, κ' ἔλα νὰ μᾶς ἀγκαλιάσῃς τὸ λαιμό. Τὴν ἐρχόμενη νύχτα τίνος ἐγὼ, παιδί μου, θ' ἀκούσω τὸ μουρμουριτὸ ἔς τὸ δάσος ὅταν θὰ κάνῃ τὴν ἀνάγνωσι ποθῶντας νὰ μάθῃ τοὺς ἱερὺς κανόνες; Καὶ ποῖος θὰ συνάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἀπὸ τὸ δάσος εἰς ἐμᾶς τοὺς τυφλοὺς ποῦ πεινασμένους θὰ μᾶς καίῃ ἡ λαχτάρια τοῦ παιδιοῦ μας, ἄγριους καρπούς καὶ ρίζες; Καὶ αὐτὴν τὴν τυφλὴ γραῖα κ' εὐσεβὴ μητέρα σου, πῶς, παιδάκι μου, θὰ τὴν θρέψω ἐγὼ ποῦ ἐχάθη ἡ δύναμί μου; Κάμε νὰ μὴ φύγῃς ἐδῶθε γιὰ μία μόνην ἡμέρα ἀκόμη καὶ φεύγεις αὔριο μαζὶ μου καὶ μαζὶ μὲ τὴ μητέρα σου, γλυκὲ μου.

[Ἐπεται τὸ τέλος]

¹ Ἰάμας (Yama) ὁ θεὸς ποῦ βασιλεύει ἔς τὸν κάτω κόσμον καὶ εἶναι κριτῆς τῶν ἀπεθαμένων ἔχοντας σιμὰ τοῦτον Τσιτράγουπτα (citra-gurta) ἐκεῖνος ποῦ γράφει ἔς τὸ κρυφὸ ποῦ σημειώνει ὅλες τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων καλὰς καὶ κακὰς. Ἀφοῦ ὁ Βράχμας ἔπλασε τοὺς τρεῖς κόσμους—γῆ, οὐρανὸν καὶ ἄδη—ἐστοχάσθη πῶς ἔλειπε ἕνας τόπος γιὰ νὰ κραιώνονται οἱ πεθαμένοι καὶ νὰ τιμωροῦνται οἱ ἁμαρτωλοί, ὥστε ἔκαμε καὶ ἔγεινε ἕνα μεγάλο καὶ λαμπρὸ παλάτι μὲ μία αἴθουσα γιὰ κοιτῆρι ὅπου ἔστεκε ὁ Ἰάμας ποῦ ὀλόγουρά της ἔφερε ἕνα ποτάμι ἀπὸ νερὸ βραστό, καὶ ὅλοι ὅταν ἀπέθαιναν ἔπρεπε νὰ τὸ περάσουν κολυμβώντας. Ὅποιος ὅμως εἰς τὴ ζωὴ του ἤθελε προσφέρει μία ἀγελάδα εἰς ἕναν βραχμάνον εὕρισκε ὀρσοτέρω τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ τὸ πέρασμα εὐκολώτατα.

